

IDŐK TANUJA.

(EGYETEMES MAGYAR UJSÁG.)

<p>Szerkesztői szállás és kiadó hivatal: molinár-utca, 14. sz. a. Szerk. iroda: váci utca, 19. sz. 2. em.</p>	<p>Előfizetési feltételek: Pesten házhozhordással, valamint vidéken postai szétküldéssel egész évre 16 frt., fél évre 8 frt., negyedévre 4 frt.</p>	<p>Megjelenik e lap vasárnapokat és ünnepeket kivéve mindennap. Hirdetések háromszor hasábozott sorraért vagy annak helyeért 5 ujkr. a 30 ujkr. bályegdjí számítottak.</p>
--	--	--

Egy falusi politikai cikkekcskái.

V.

Többször állítók, miszerént Anglia, ha már Olaszhonra nézve annyira lelkesül a népboldogítás és nemzetiség eszméje mellett, a legjózanabb következetesség azt hozná magával, hogy a saját államabeli népek irányában más eljárást ne mutasson, sőt üdvös példával menjen előre. Utaltunk többek közt Írlandra, ama kirívó mostoha bánásmódra, melyet Angolhon híres statusfériai és szintoly hí, mint jámbor alattvalók irányában folyvást tanusítanak. Nehogy azonban — mit másokban annyira rosszalunk — mi is az elfogultság vagy vallási rajongás gyanujába essünk, saját igazolásunkra jónak látjuk a híres *Szemere Bertalan* — tehát buzgó protestans — ismeretes utazásából (lásd második bővített kiadás 158 és köv. lapokon) a következő. Írhonra, különösen pedig annak fővárosára Dublinra vonatkozó sorokat közölni:

„Borzasztó nyomor — ugymond — milyet soha és sehol nem láttam! Belőle (Dublinból) első hiraóul tekintsd azt a rongyos és szurmos kocsiszt, ki kétkerekűjén a rév partjáról a városba hoz. S a főbb utcákról lépj akármelyik mellék-utcába s félszékében látod a szegénységet. A sok meztelen lábú félcsupasz gyermek rajkémthet zsege benne; testökről a piszkos rongydarab égett bőreként hámlik le. Alacsony boltlyukak tele agyagvák egészszakadozott ruhákkal, melyekből egyipár az első vagy második emeletből rudakon lóg le — boltcimül. Ha háztetőn vagy mezőn lát-nám, azt gondolnám madarak ijesztésére dugat-tak ki. S mit gondolsz, minék e sok lom? Ruhá-nak, barátom, s aki árulja szintén oly rongyos mint aki veszi, s e képet csak úgy bírod, ha kép-zelsz koldusokat, kik rongyokkal s a kapott ala-

mizsnával kalmárkodnak. De lehetetlen, hogy e tömérdek rossz öltözet mind itt volt volna új, s hajlik hinni a megszorodott lelkü utazó, hogy e hirtvány ruha egész N.-Britaniából Írlandba hordatik, talán *cserébe azon pénzért, melyet belőle kiszív, azon buzaért, melyet éhező népe ajkától elkap.*”

„A járda mellett kétoldalal mocsokos és zöld-halvány némberek káposztát, burgonyát, hagy-mát, gyümölcsöt árulnak, s egy vevőt egy csorda vesz körül, bámulva s irigyelve a boldogot — aki enni fog. S akaratlanul is kérdi az ember, mikép adhat el élelmet, kinek testén a hét sovány esztendő kínjai látszanak? mikép lehet annak el-adnivalója, ki a falhoz kénytelen háttal fordulni, hogy teste meztelenségét, melyet a ruha el nem főd, a köfal fődje el? S a város minden részében, de különösen a zöldségpiacokon látni gyerme-keket s anyákat, kik mint tyukok és csirkék a szemeten, mendegélnek és szedegetnek ha s amit találnak, egy szem cseresznyét, köszmétét, sa-láta- s káposztalevelet, vagy torzadarabot, melyet azon állapotban, ahogy fölvevették, kácsaként nyomban elnyelnek. S vannak, kik, talán mivel egykor jobb napokat értek, a szeméret kimélő sötétben este jönnek elő lepedőbe vagy megron-gyolott köpenybe burkoltan, a konyhaablakok rácsainál heverve nagy mohón lesik a burgonya-héjt s morzsálcot, mi a tehetősek ebéde után ki szokott hanyatni. Most érzém s mondám először: *e föld a síratom völgye!*”

„Láttam egy asszonyt, sárgazöld mellén egy fonnyadt gyermekkel, ki az utca szélére rogyott haldokló sápadtságban. Egy csapat szegény fogta körül, melynek nyomoruságát beszélte, de mit én nem érthettem, — sok volt az is, amit láttam. Innét nem messze egy ház szakadt le, a zuhanást hallottam s még láttam az omlás porát fölszál-lani. A kegyetlen sors nem kimélte a nyomorult

Még két teljes-számú példánnyal rendelkezünk.

háznépet sem, — életben hagyta. A szük utca rögtön megtelt koldusok sokaságával s körülnézvé magamat, midőn észrevevém, hogy csak én jó ruhában a többi rongyban, csak én élet a többi éhség, szinte megboradtam a szörnyű veszedelemben. Soknak arca ijesztőbb mint a sárga viaszkép, tagjain a test undorítóbb a csontvázánál, bár ez a halált ábrázolja. De mindennél keservesebb a rongyban és szennyben egy-egy gyönyörű leány- vagy fiarcot lelmi, mi a természet ifju erejétől a nyomor és éhség terhe alól is fényleni és sugárzani látszik; mert az érett korban, úgy képzeljük, a bűn lakol s inkább megnyugszik, de az ifjuban az ártatlanságot és szépséget látjuk szenvedni, pedig ki a szépet nem látta szenvedni, még nem látta a szenvedést. Bizony mondom neked, e nép — — — megváltóra vár."

Itt leírja Szemere B. ur a „koldusintézet” szánandó képét és miután az inség több alakát lefesté, mondja: „Dublinnak nem adhatni más nevet, mint a „koldusok városa.” Hogy pedig e nyomort nem lehet a polgárok részvételestől elvonni, kiteszik abból, hogy a jövedelést s adakozást mint a polgárok kitűnő jellemvonását említi meg. Aztán folytatja hasonló jellemzéstül:

„S az irlandi, e derült nyájas társalkodó nép, félamnyi előítélettel nem bir mint vagy az angol vagy a skót. Londonban s Edinburghban az idegen, kin megismerni, hogy idegen, sok kellemtelenségekre ütközik, s ha öklözödni nem akar, apró bosszantásokat gyakran kell tünie; de Dublinban békésen járhatni, csak egy merőbb szembe tekintés sem zavar meg. Pedig azon itt kevésbé lehetne csodálkozni, mert sok a szegény s tudjuk, hogy ez osztály, kivált csoportokban s epésítve sorvasztó kinok által, szemtelen toliárd, csufolkodó szokott lenni, stb. stb.

A nép sorsát a tartományokban is ily siralmasnak mondja. Vityillója — ugymond — 20 kockalábnyi tért foglal el s fala sárból van, födele gazból és sárból. Padlása nincs, ezül a füstös földel szolgál, melyen nincs kémény; aljazatul pedig a föld, melyen áll. Ajtónak egypár deszka szegeztek össze s az egylábnyi ablaklyukba üveg tapasztatik, mit este zsirba mártott rongymécs vagy meggyújtott fahasítvány világít meg! S e nyomorult lakért 15—20 pft rovarik le a szegény munkás béréből, ki csak innepkor ehetik kenyeret s ilhatik rosz théat, ki örvend ha a nyári hónapokban tejet kaphat, egyébkor pedig örökké csak burgonyát eszik s ebből sem eleget, sós vízbe mártva, mi elgyöngíti a testet hozzájárulván a nedves lak, félmelegség, csupasz földön hálás és az, hogy a legroszabb burgonyafajt termeszti, mivel ez terem legbővebben,

s hogy juniustól szeptemberig, midőn a legjobb s egészségtelemné lett, a csirázó burgonyát holmi dudvafélével s úgy eszi. Innét van, hogy gyermekét az anya, mert ennie eleget nem adhat, négy évig is emlőin viseli, hogy a férj egész nap fekszik, míg egyetlen ingét mossák, hogy sok özvegynek s árvának éheznie kell, mert ruhája nem lévén beföldni magát, miképen menjen koldulni a világ szemé s a hideg szél elé? Öreg, özvegy, beteg, árva-, lány-, ifju- és gyermekekből egész koldus-karavánokat láthatsz vándorolni a tartományokban, kéregetve szállást és élelmet. Egy angol munkás családja évenként 33 font sterlinget, egy irlandié alig ötöskét költ el, stb. stb."

„E roppant seb fölött, mely oly nagy mint maga az ország, már sok nagy elme s tekintély tanácskozék, s legközelebb maga a parlament lépett föl orvosul. De a seb megvan most is, s a lézengő nyomorult szegényeket úgy tekinthetni, mint annak mászó s hemzsegő férgéit."

De nem akarjuk már tovább fárasztani a t. c. olvasót, mert úgy hiszszük, ennyi is untig elég arra, hogy kiki belássa mennyire távol valánk minden pártérdek-és felekezetiességé elfogultságtól, midőn állítók: hogy ha már Angolhon statusfériaat a népboldogítás eszméje annyira lelkésíti, soha ezt tudvosebben nem mozdíthatnák elő, mint ha előbb saját házuk előtt sepervén jó példával mennének előre; mert — *exempla trahunt.*

Cavour gróf válaszából,

melyet Thouvenelnek febr. 24-ről kelt s Talleyrand báró s turini francia követhet Toscana és Romagna ügyeiben adott új javaslatokat tartalmazó jegyzékére (l. Id. Tan. 56. sz.) a párisi szárd követhet, Nigra lovaghoz márc. 1-én intézett, mulaszthatatlannak tartjuk közölni legalább a francia részről javasolt *romagnai vicariatus* illető részeket annál inkább, minthogy Cavour grófnak Toscanát illető véleménye valamint eddig rövid közléseinkből, úgy a holnap közlendő Cavour-Ricasoli-féle stürgönyváltásból eléggé kiderülend. Cavournak az alább következő, a romagnai vicariatus illető nézeteit nagyon jó lesz el nem felednünk addig, míg azt a római udvarnak legközelebbi komolyabb lépéseivel összehasonlítani alkalmunk leend. Cavour tehát a Napoleon által ugyanis csak szinlelte tett javaslatot a köv. argumentációkkal utasítja vissza:

Turin, márc. 4.

(Cavour gr. válasza Nigra lovag szárd ügyeivelőhöz Párisban márc. 1-ről.) . . . Mindenesetre megjegyzendőnek hiszem, hogy, ha a Romagnára vonatkozó javaslatot azon formában, melybe azt Thouvenel ur stürgönye öltözteti, terjesztetnék elő, a romagnaiaknak szintén egyhangu elvetésére kellene elkészültünk. Másrészt a szent atya még kedvezőlenebbül fogadná azt, mint ha ezen tartományoknak abszolút elszakasztása forogna föl.

A vicariatus eszméje a romai curiának közvetlen belenyúlásával a közigazgatásba e vidékek népségét újból föltétlen ellentállásra készítené. Nem lehetne azt másként, mint erőszakkal reájok kényszeríteni. A nép-

szavazás egy szav legkisebb atya e c legyen i s magas ami ekko hatalmá dom, olyka formokb felelőssé lyek, bánc elvekné néve há lyek legi kinti. Eg tást. Mid véget ve a több e azt felele cozási re valónak kárhözta

A v vetéseke vetve a nyosan i szabadsá credmén

Ug bizonyos ban a főt séggel é nyilváno szekkel melyeke zését a c zettséggel azon köv annak ft var kiad

Ez nem ker kormány nyerve, a lános szek emlékezé koznék, emelni a rand ur

Mi telmít fötőz kodot melyben

Bá a kir. kö elfogada lön vált akkor S valósulá nebszég senek s mazáná

Ha mint Pár De akaratul senek, u akarnók

szavazásnak vettévén alá, alig fogja e javaslat csak egy szavazatot is nyerni. Erre nézve nem lehetnek a legkisebb kétely sem. Ezenföül nyilvánosság, hogy a sz. atya e kombináció meg ereszkehetnek, bármennyire legyen is az azon obajtól sugallva, az ő jogait megőrizni s magas állását Olaszországban nem csökkenteni. Mert ami ekkorig ő szentségét valósággal gátolá, nem mondom, oly rendszabályokba ereszkedni, melyek souverain hatalmát szükségkéig csökkentenék, hanem még oly reformokba is, melyeket neki egész Europa tanácsolt, ez a felelősségtől való félelem volt oly cselekedetekért, melyek, bár a legtöbb polgárosult országban joggal főnálló elvnek megfelelnek, a vallási moral szabványaira nézve hátrányos következtetésekre vezethetnének, melyek legfőbb őrének a pápai főpásztor magát joggal tekintí. Egy nem rég történt esemény megerősíti ezen állítást. Midőn Franciaország, hogy Róma megszállásának véget vessen, a pápai kormányt fölszólítá, hogy ugy mint a több európai hatalom egy nemzeti sereget alakítsou, azt felelek neki, hogy a sz. atya nem ereszkehetik ujonozási rendszerbe, mert lelkesmeretével ellenkezik, alatuvalónak nagy számát csak mulékony móltlenségre is kárhözhatni.

A vicariatus föllállítása nem szüntetné meg ez ellenvetéseket. Minthogy a pápa kénytelen volna magát közvetve a vicarius tetteiért felelősenk érezni, ezért bizonyosan nem hagyá meg neki a szükséges cselekvési szabadságot, égy a javasolt kombinációból hasznos eredményt lehessen kihozni.

Ugy gondolom, hogy Franciaország a sz. atyának bizonyos előnyöket biztosítai s neki a politikai dolgokban a főuraságot megtartani akarván, kevesebb nehézséggel érné el célját, ha az annexio a szárd király azon nyilvános föntartása mellett menne végebe, hogy a pápai székkel alkudozzék s bizonyos kötelezettségek által, melyeket irányában magára vállalna, annak beleegyezését a dolgok új helyzetéhez megnyerje. Ezen kötelezettségek állnának a pápa főuraságának elismerésében, azon kötelezettségben, még fegyvererővel is föntartani annak függetlenségét, s bizonyos mértékben a római udvar kiadásaihoz hozzájárulni.

Ezen megfontolások után, melyek Farini urnak nem kerülheték ki figyelmét, lehetséges, hogy Romagna kormánya, hogy a népségek őszintébb nyilatkozatát nyerje, a vicariatusról azon javaslatban, melyet az általános szavazatnak alá vetend, nem fog világosan megemlékezni. De ha Thouvenel ur erről másként gondolkoznék, ugy hiszem, nem fog Farini ur nehézségeket emelni az ellen sem, hogy a szavazási formula a Talleyrand ur által közölt sürgöny értelmében állíttassék föl.

Minthogy a Toscanát illető javaslat semmi kétértelmű fölfogásra nem szolgáltat alkalmat, ezért tartózkodom minden megjegyzéstől azon formára nézve, melyben az e népszavazás alá lesz terjesztendő.

Bármily választ adjanak is a közép-olasz államok, a kir. kormány előre kijelenté, hogy azt tartalék nélkül elfogadandja. Ha Toscana a maga autonomiájának külön vált állam alakjában föntartása mellett nyilatkoznék, akkor Szárdínia nem csak nem állna ellent ezen ohajok valóulásának, hanem nyíltan közrehatna arra, hogy ama nehézségek, melyekbe e megoldás ütközne, leggyőzesenek s azon bajok megelőztessenek, melyek abból származnának.

Hasonló eljárást fog Szárdínia a Romagna, valamint Párma és Modena bgségék irányában is követni.

De ha ellenkezőleg újból és fényesen azon szilárd akaratukat nyilvánítanak, hogy Piemonttal egyesíttessenek, ugy ez ohajnak nem állhatuk tovább ellent. Ha akarnók — sem tehetnők. A nézetem jelen állapota

mellett oly miniszterium, mely Toscanának új, egy második népszavazat által szentesített bekebelezetési vágyát visszautasítaná, nem csak támasz nem találna a parlamentben, hanem csakhamar egyhangu megrovási szavazat által megbuktattatnék. Midőn a kir. kormány az annexio esetlegét előre elfogadja, megmérhetlen felelősséget vesz magára. A Thouvenel urnak Talleyrand urhoz intézett sürgönyében tartalmazott formaszereinti nyilatkozatok, mint a kir. kormány hiszi, a veszélyeket sokkal nagyobbakká teszi, melyeket e lépés maga után vonand. Ha attól vissza nem riad, ugy ez azon meggyőződésben történik, hogy nem csak a kabinet, hanem maga a király is minden erkölcsi tekintélyét elvesztené Olaszországban a toscanai kívánat elvetése által, s valószínűleg arra látná magát kényszerítve, hogy csupán erőhatalommal kormányozhatna. Inkább, mint sem hogy a király és kormánya az újjászültes nagy művét, melyért Franciaország oly nagylelkű áldozatokat hozott, veszélyeztetnék, azt tanácsolják nekik a becsület s az ország jól értett érdeke, hogy magukat a legveszélyesebb viszontagságoknak kitegyék.

Azon reménnyel hízelvek magamnak, hogy Thouvenel ur méltányolni fogja azon okokat, melyek nektünk ily magatartást előszabnak, s hogy ő még akkor is, ha azt hinné, hogy hamis utra tértünk, igazságot fog szolgáltatni azon érzeimeknek, melyek bennünket gátolnak, tökéletesen beletalálni magunkat azon kormány tanácsaiba, mely iránt égy annyi rokonszenvet mint kötelek tisztelget táplálunk.

Miután a kir. kormány célzatait a legnyíltabban kifejtettem, mielőtt bezárnám soraimat, még némely megjegyzéseket kell azon javaslatra vonatkozólag ide csatolnom, hogy Toscanának visszaadassék a maga autonomiája, melyre a császárszág külügyminisztere oly nagy súlyt társzik helyezni.

Thouvenel ur attól tart, hogy Szárdíniának túl nagy kiterjesztése a kir. kormány feladatát megnehezítné, s azon veszélynek lesz kitéve, hogy a szélső pártoktól el fog ragadtatni, melyek Piemont régi tartományainak monarchiai hagyományaiiban s conservativ ősz tönében nem találnának elegendes súlyt. Megvallom, hogy ezen félelmet nem osztom.

Ha Közép-Olaszország bekebelezése végebe megy, valószínűleg Toscana lesz azon tartomány, mely a conservativ-szabadelvű elemet a legjobban megerősítendí. A vagyoni állapot, a lakosok erkölcei, a történeti hagyományok, minden egyesül, hogy ez országban a mérsékelt párt értelmes nézeteinek határozott tulsúlyt adjon. Az 1848-ki események s még inkább az utolsó év egész lefolyása mutatják, hogy a toscanaiak nagy többsége élénk hazafisággal föltűnő rendőszönt tud magában egyesíteni, s hogy ennélfogva a mi alkotmányos épületünket erősíteni és semmiesetre megingatni nem fogja.

Vajjon Toscana bekebelezése súlyosabb bajokat, nagyobb veszélyeket nyujtana-e a kül politikára nézve? Nem tagadhatnám ezt, ha az annexio és a lotharingiai dynastiák visszahelyezése közt lenne a választás. Ausztria ezt, ha ezen megoldás valósítható lenne, bizonyára nehézség nélkül fogadná el, s az tistánt megnyerné Europa szentesítését.

De egy szabadon választott fejedelem ugyanazon ellenszegtülésre fogna Bécsben találni, és Sz. Pétervárott és Berlinben több kifogásokot idézne elő, mint ha Victor Emanuel maga egyesítené Toscanát a maga államaival.

Ha tehát a toscanaiakra akaratuk ellen kényszerítenének föl egy fejedelmet, belül beláthatlan nehézségeket idéznének elő, anélkül, hogy a külpolitikában valamely kárpótlást találnának.

Nézetem szerént az autonomiai állapotnak ismétí

behozatala Toscanában semmi előnyt sem nyújt, de súlyos bonyodalmakat s komoly hajkat idézhet elő.

Egy szabad intézmények által környezett trón, melynek se a legitimitás elve, s a népakarat nem képezne alapját, gyökér és támasz nélküli volna.

Az ultra-conservatív párt s a clerus azon töredéke, mely a vallás elveit az Isten kegyelméből származó jogéival (droit divin) összevegyíti, az ily trón ellen a legnagyobb harcot kezdené. Ugyanezt tenné a nemzeti párt, mely bizonyára nem mondana le a bekeblzési eszméről. Ki fogná azt védelmezni? A helyhatósági eszme pártolói. Ezek azonban épen nem nagyszámúak s naponkint fogynak, mert az eszmék, nevezetesen Olaszországban, a helyhatósági ösztönökkel ellenkező árlatot követnek.

Barátok nélkül s elszánt ellenekkel szemközt, a souverain, bármily nagy lenne is személyes érdeme, nem sokára abszolút tehetetlenségre lenne szorítva. Talán elvenvendik itt azt, amit főlebb a conservatív elemekre nézve mondtam. Erre viszonom, hogy a toscanaiak mérsékeltek, anélkül, hogy apatikusok vagy közönyösek lennének, és hogy a pártoknak, habár nem túlzott, de mindenesetre erősen kifejezett nézeteik vannak. Immár egy kormány, mely minden párt nézeteivel, ellenmondásban állna, bizonyos lenne benne, hogy habár nem is kevés, mégis határozott ellenzékbe ütköznek. De nem a bel ellenzék lenne a legnagyobb veszély, mely a toscanai kormányt fenyegetné. Gyöngésége csalhatatlanul Olaszország minden pártjainak összes háborgó szellemeit, szélsőségi fejeit Toscanába vonná. Ezen ország nem sokára egy a szomszéd országokra nézve is veszélyes forradalmi tüzhelylyé benne. Ezen idegen elemek segítségével a törvényes ellenzék nem sokára erőszakossá, felforgatóvá válnék, a souveraint nem sokára egy forradalom s egy kilerökkel támogatott államcsíny közé helyezné, s ezen veszélyes alternatíva, mely a nemzeti mozgalom jellemét alaposan elferdítené, Olaszországra nézve megszámlálhatatlan bajok forrása lenne.

Élénken ohajtom, hogy Thouvenel ur az egy önálló toscanai állam föllállítására iránti megjelöléseket megfontolás alá vegye. Bármily ítéletet hozzon is, az okok, melyeket előadtam, legalább megmutatandják neki, hogy mi az általa javasolt megoldás védőitvén nem tehetjük magunkat.

Megragadom az alkalmat, hogy önnek kitünő tiszteltem megújított biztosítását nyújtsam.

Gróf Cavour.

LEVELEZÉSEK.

Pozsony. Bőjtmáshava 12-én 1860. Miként fognak kifejlődni s lecsillapodni a zavarok, melyekkel az ismert tényezők közvetve egész Európát mozgalomba hozni s bonyolítani törekcsenek, nem szándokom szólni; annyival kevésbé, minthogy nem dícselkedhetem jóstehetőséggel, kik majdnem számtalan elvek szerént erőlködnek kimutatni Róma bukásának bizonyosságát? Mi könyves szemekkel csak annyit látunk, hogy nagy az ármány s a catastropha küszöbén áll; de erős bizodalommal az égre tekintve reménylünk, miszerént milliók buzgó imái keresztül hatva a fellegeten, az irtalom s igazság atyját a szent ügyek csodaszert megvédésére bírandják. Minek esetelném a rágalmazó nyelveket, melyeket sz. Jakab a „tűzhöz s minden gonoszságának örvényéhez“ hasonlít; sajnos, hogy nem csak azon táborból, mely esküdt s nyilvános ellensége Rómának röptelnek a mérgezett nyilak a szent atya ellen; hanem sok elfajult s névszerenti katolikus ajkairól is!

Eme töredék-előzmények után összevonom kissé közleményeim vitorláit — egyedül — csak városunk mozzanataira szorítkozva, és előadom röviden városi életünk némely jelenségeit, melyek vegyes természetűek ugyan, de nem érdekteleneek, azon reményben, hogy Szerkesztő Ur becses lapjában, mely hit „tanuja az időnek“ s tolmácsa a kath. érzelmeknek, közzététel véget helyet engedend.

A felebaráti szeretet szellemétől áthatva s indítatva, városunk előkelő urai s hölgyei, a testi irtalmasság egyik kitünő cselekedetének, az éhezők táplálásának gyakorlására, f. hó 6-án hangversenyt tartottak a *primatialis palota* tágas termében, mely zsúfolásig telt még Pestről számosan érkezett uri vendégekkel s a poszonyi uri s polgári rendű közönséggel, grófok s grófnők, valamint számos más dilettans kitünőleg szereplvén az előadásban, teljes élvét nyújtottak a lelkesedés által fölvilanyzott közönségnek. A tiszta jövedelem 1200 fr., mely összegből 600 fr. éhséggel küzdő horvát testvéreink részére Zágrábba, — 400 for. a banskági szülőkölődők számára — Temesvárra, — 200 for. pedig a poszonyi szegények részére osztalékul adatva — rendeltetése helyre küldetett. — Boldogságot ígért Isten azoknak, kik irtalmat gyakorolnak, mert Krisztust táplálják a szegényekben!

A másik jelenség, mely a város hit-életében nyilvánul szintén érdekes, sőt Európa agaszgató körülményei közt a legérdekesebb, abban áll, hogy a herceg-prímás és bíbornok ur ő furga főpásztori fölszólítása következtében, némely roszakartuak bujtoztatásának dacára is szépen folynak össze az adakozási fillérek s névsorokkal telnek az — ő szentségéhez küldendő hódolatirathoz csatolandó aláírási ívek; — ami nagyon is helyén van; mert nem szabad a szeretet s ragaszkodás küljeleit s nyilatkozatát megtagadni látható lelki foatyanktól, s lelki anyánktól, mely az egyház; különben hitelenek lennének az isteni negyedik parancshoz.

Végre minthogy minden hármás tökéletesnek tartatik? Még egy harmadik jelenségeről is teszsek említést városi életünknek. Ugyanis e hó 10-én délelőtti órákban a Magyar Akademia érdemdús elnökének szobájába benyitja egy ismeretlen uracs, s ki vesz zsebéből 5000 mondd öt ezer forintból álló összeget elhallgatva saját s küldőjének nevét — és az akademia céljának előmozdítása végett átnyújtja — elnök ur ő méltóságának. Sok kitünő egyházi s világi ur nyilvános áldozatkésztséggel járult már magyar tudományos intézetünk ügyeinek gyámolításához, s me a gondviselés anonyomot is küld szép összeg pénzzel hazánk Parnassusának emeléséhez.

Adjon Isten több ily szerény névtelent, mind az egyházi mind hazai ügyek pártolására. Béke velünk s az összes jóakaratu emberekkel!

Simon Endre.

POLITIKAI MOZZANATOK.

Francia- és Olaszország. „Legújabb“ rovatunk tegnapi és tegnapelőtti közleményeiből értesültek olvasóink a szavazás eredményéről Közép-Olaszországban. A hercegségek, Toscana, Romagna a bekeblzés mellett szavaztak. Ismervén Cavour gróf sürgönyeit, nem lehet reánk nézve tehát meglepő, ha e bekeblzés a lehető leg hamarabb végre is fog hajtatni. Ami Romagnát illeti; Piemont, mint az „Oest. Ztg.“-nak írják Bolognából, legkevésbé sem fog törődni Franciaország valódi vagy színleges ellenvetéseivel, hanem Romagnát minden tekintőre nélkül magához csatolandja. E tárgyban Cavournak egy sürgönye érkezett f. hó 5-én Bolognába, mely megrendeli, hogy azonnal kezdjenek hozzá a szavazás-

onom kisse
városunk
den városi
rmészetiek
ben, hogy
a az idők
végett he-

va s indit-
irgalmas
plálásnak
tak a pri-
telt még
a poszonyi
nök, vala-
rán az elő-
ltal fölvil-
ó fr., mely
éreinik ré-
kölködők
poszonyi
tetése he-
knak, kik
a szegé-

ben nyil-
rülmenyei
eg-primas
eg-keg-
alacára is
névsorok-
latirathoz
yén van;
üljeleit s
nktól, s
tültenek

nek tar-
említett
órákban
jába be-
ól 5000
a saját s
lőmozdít-
ak. Sok
szséggel
nek gyá-
ld szép
ez.
mind az
relünk s

ndre.

avatunk
k olva-
zágban.
elti sza-
het re-
tő leg-
illeti;
gnából,
li vagy
n teke-
avour-
mely
vázás-

hoz, mert ha ez Piemontra nézve kedvezően tite ki, a bekelezést f. hó 21. végére kell hajtani. Hogy ezen szavazásnak az annexio mellett kelle kiitni, azt előre tudta, ki a kormány intézkedéseit e tekintetben figyelemmel kísérte. Buoncompagni pro forma elutazott ugyan, de a hátramaradt piemonti közlönyök nyiltan izgattak az annexio mellett. Bizottság járt házról házra szavazásra szólítani föl a lakosokat, a legsötétebb színekkel esetelvény természetesen ezeknek sorsát, habogy ismét visszatérnének a pápai kormány alá. Még egy körülmény járult ide. A népség megván már a jelen szorongó állapotot, egyetlen sovár vágya: attól menekülni. Nem mulasztják el természetesen az ékesszólás egész hatalmával meggyőzni a népet arról, hogy, ha az annexio ellen találna szavazni, a viszonyok még inkább fognak bonyolulni, míg ellenben, ha a szavazás az annexio mellett tít ki, az olasz ügy végérvényes megoldást nyerend. A piemonti kormány intézkedett is már az annexio foganatosítása iránt; az újonnan alakult 4-ik hadtestet jelölté ki az annektált országok megszállására. Ezen hadtest egyik osztálya Romagnába, a második a határvidékekre, és a harmadik Toscanába fog rendeltetni. Ezen hadtest parancsnokságát, mint mondják, Lamarmora veendi át, kinek főhadai szállása Bolognában lencd.

Ha a közép-olaszországi eseményeket elfogultság nélkül tekintjük, meg kell talanunk, hogy az ottani dipl. hadjárat remekül volt rendezve. Angliát kivéve, hány hang szólalt meg egész Európában, midőn szólt arról, hogy a szent atya birtokainak egy részét elvesztése! Az összes clerus, a francia császárnak szemé láttára föllépett erkölcsi erejének egész nyomatékával; volt pere, midőn azt hitte volna az ember, hogy a mozzalom engedékenységre fogja birni Napoleont. — De e mozzalom mindinkább vesztett erélyéből; Napoleon föl tudta használni mindjárt annak első lankadságát, az európai diplomáciák figyelmét egészen új fenyegető jelenségre fordítván, melynek nagyobb fontossága miatt a pápa érdekei egészen feledve lónek. Míg az európai diplomácia a francia császár terjeszkedési tervén tételődött és egymásra szórta a jezzükéket és sürgönyöket, addig Közép-Olaszországban lassankint elhárlított az annexio ellen meg főlevő akadályokat, hogy a szavazás megtörténje után azonnal minden rendben legyen.

Napoleon taktikája tehát mindeddig mindenben fényesen bebizonyult; sikertült neki, a nagyhatalmakat egymástól távol tartani, és ezáltal Európát a kezdeményezés lehetőségétől megfosztani, míg az ő hatalmas hőmlethatként minden percben növekedett. Sőt maga Anglia is, habár parlamentje ép ugy, mint kormánya jól látja a francia politika céljait, legfőlebb is csak erőtlen ovást tesz.

Valóban mint Hamlet szelleme, úgy hallatja a francia politikai tan szíren-hangjait, s mint látszik, e hangok bája mindenkit elbűvöl! Az erők izolálva vannak, minden állam saját külön érdekei szerent cselekszik; maholnap furcsa fogalmak fognak érvényesülni az állambüleségről! A politika mephisto-crejét mai politikánk passivitásában, elemét pedig a kormányok meg-hasonlásában találja.

Ezen előzmény után regisztráljuk a mai nap politikai eseményeit.

A Turinban megjelenő „Diritto“ szerent, Franciaország Savoyát a Cenis hegység és Nizza grófságot a Colle di Tenda-ig fogja kivánni; különös, hogy a nizzai kormányzó néhány nap óta Turinban van.

Victor Emanuel további terveiről ezt írják Milanóból egy német lapnak: A bekelezést végzett ténynek tekintetjük, Franciaországnak minden fondorlata dacára; és ezenkívül igen valószínű, hogy a nápolyiak, ha

látják, hogy Piemont valóban olasz utou halad és a szabaddító akarata ellenére Közép-Olaszországot bekelezni meri, föllázadnak Ennek kitérését eddig azon bizonytalanság késlelteté, vajjon Piemont valóitai akarja-e szándékát. Olaszország tán megbukik, de becsület megmentendi. — Bizonyos, hogy Victor Emanuel kormányát is kész kockáztatni, csakhogy azon munkát, melynek magát szentelte, befejezze. Gyakran mondta ő tréfából, hogy Európában egykor tán Signor Savoya vagy Don Vittorio név alatt fog kóborolni; ez ismétlé azon napon is, midőn Talleyrand báró kormányunknak a 24-ki nevezetes jegyzéket kézbesíté. A király és miniszterének válasza az volt, hogy rögtön títv iratilag parancsot menesztettek, az újoncilletéket fegyverre szólítani és az annexio eldöntését általános szavazásra birni. A villafrancai békekötés óta lefolyt hónapokban bizonytalanság, kapkodás, türelmetlenség uralkodott; de egy nagy vívmányt tud mégis ezen időköz fölmutatni: a nemzeti érület nagymérvű elterjedését Toscanában, Emiliában és nevezetesen a falusi népségnél is.

Turini tudótítás szerent, a parlamentnek apr 2-kára kitézött megnyitása szükséges esetében el fog napolotálni, hogy Emilia és Toscana követei is tőndjárt az első ülésben részt vehessenek.

Az „Armonia“ szerent, Sándor orosz cár Luiza párnai hercegnőhöz egy iratot intézett, melyben azt (regensi minőségében, fia nevében), elismeri törvényes uralkodónól és minden ellen tiltakozik, ami a parnaim hercegségben jelenleg történik.

A piemonti hadsereg 4 hadtestre fog osztani, melyeknek mindegyike három osztályból álland.

A „Gazz. di Modena“ szerent, Pepoli ma átvette a pénzügyminiszteri tőráct. (Pepoliról, mint olvasóink emlékezhetnek, azt hírelték, hogy visszalép. Szerk.)

A páviai tanulóik átiratol intéztek Olaszország többi egyetemének tanulóihoz, melyben jelentik, hogy most, midőn a hazának legközelebről fegyverekre és katonákra lesz szüksége, a legfontosabb feladat, hogy az olasz tanuló-ifjuság az első harczi zajra fölfegyverkezze, szervezve és begyakorolva legyen. „Mi — ezek végszavai az iratnak — királyunktól fegyvert és tanítókat kértünk és ő nem tagadta meg tőlünk. „Kövessétek példánkat.“

Ausztriának jelen magavartásáról az annexioi mozgalmakkal szemben Párisból azt írják: Ausztria nem hagyandja el a várnégyszögöt, mert meg nem gőtolhatja Franciaországnak nagyobbulását Savoya által, melyet meggőtolni a múltévi háboruak lett volna feladata; meg nem gőtolhatja pedig azért, mert azon hatalmak, melyek inkább vannak ez ügyben érdekelve mint ő, t. i. Angol- és Poroszország nem akarnak komoly ellenvetést tenni. Victor Emanuel eljárása Olaszországban Franciaországra nézve hátrányosabb, mint Ausztriának nézve, minthogy Olaszország egyisége a francia eszmékkel inkább ellenkezik, mint az osztrák eszmékkel. — Ilyen körülmények közt Ausztria nyugodtan nézheti az események fejleményeit, minthogy Szárdiunia nagyobbulását Franciaország, emezét pedig Európa tartja sakkban. (Nem igen látszik bebizonyulni. Szerk.) Minthogy a múltévben Ausztria volt egyedül azon hatalom, mely az odadobott kesztűt felvevé, ezáltal megőrzé becsületét és így nyugodtan várhatja, míg a többi hatalmak közül valamelyiknek bátorasága lesz, hasonlót tenni.*

Egy bécsi lap szerent, Napoleon a sz. atyát tiszteletteljesen fölkérte volna, hogy a szárd királyra kimondandó excommunicatióból hagyja őt ki.

Római tudósítások szerent, Piemont 1852 óta vonakodik fizetni Rómának az adót, melyet a Concordatum szerent magára vállalt. Minő hitelt lehet ily előzmény után tulajdonítani azon, mint olvasóink emlékezni fog-

nak, Piemont Éltat tett ajánlatnak, hogy járulni fog a sz. atya kiadásaihoz, ha Romagnát átengedi Victor Emanuelnek? — A lengyel katolikusok, jelesül a varsóiak hódolati feliratukat a sz. atyához azon ígéret kíséretében küldték föl, hogy kézzel az egyház ügyét nem csak pénzrel, de vérrel is védelmezni és e célból egy legiót fognak felszerelni s a pápai kormány rendelkezése alá adni. A legió parancsnoka Potocki Adám gróf lesz.

James Fazy-nak Párisban tartózkodása a közönség figyelmét a Chablais és Faucigny kerületekre vonja. A császár Fazy előtt állítólag a schweizi felszólalások mellett nyilatkozott volna; mint mondják, Thouvenel is személyesen pártolja a Schweizhoz való annexiót. Magasabb hivatalos körökben azonban mégis némi kételyek merülnek föl aziránt, hogy így megoszva annectáltassék-e Savoya?

Az „Unione“ szerént, a francia hadsereg, ahelyett, hogy odahagyná Lombardiát, még erősebb állást vend a Po mellett, és pedig három táborban t. i. Cremona-, Tortona- és Paviánál.

Legújabb (márc. 12.) párisi tudósítások megint két sürgönyről beszélnek. Az egyik Antonelli bíbornoké, és azon francia javaslatokra vonatkozik, melyek szerént Thouvenel Romagnából piemonti alkirályságot akart csinálni, és a melyeket a sz. szék in optima forma visszavetett. A másik okmány Thouvenel pártját foglalja magában Cavour gróf utóbbi jegyzékére, egy érdekes pont van benne: Thouvenel ur ugyanis azt kívánja, hogy Savoyának Franciaországba való bekebelezése felett csupán a savoyai és nem a népválasztók szavazzanak. Nem hiszik hogy Victor Emmanuel elfogadná e javaslatot

Tortona- és Paviában egy piemonti hadtest áll kézen, hogy a közép-olaszországi szavazás befejezése után, habogy ez kedvezően tüne ki Piemont részére, azon Florenzbe és Bolognába indulhasson. (Mint hogy a szavazás már megtörtént és pedig Piemont részére, a nevezett hadtest alkalmasint már el is indult.)

Egy bécsi lap párisi tudósítása után csak mint hírt fölemlítjük, hogy mihelyt a francia csapatok kiindulának Lombardiából és a szárdok megszállandják Romagnát, a pápai csapatok egyesülve a modenai hg haderejével, azonnal Bologna ellen fognak indulni. Egy más tudósítás szerént, a Spanyol királynő 15—20,000 emberből álló segélyerőt ajánlott föl a sz. széknek, mihelyt bevégezdi Marokkóban a háborút.

Közép-Olaszország bekebelezésének hivatalos ki- hirdetése, mind mondják, f. hó 14-kén, a szárd király születésnapján fog történni.

A Gazz. de Lyon szerént, a „Moniteur“, mely negyedik lapján naponkint mindenféle hirdetéseket közöl, a papaságról (1850-ben tehát az olasz kérdés fölmerülése előtt irt) történeti munkák hirdetését nem akarta fölvenni.

A párisi „Courr. de Dimanche“ közli szövegét a Victor Emanuel és a sz. atya közt váltott leveleknek. Ezeknek száma 3.

Holnap mi is közlendjük.

Az „Armonia“ szerént, Napoleon és a pápa közt folyvást tartanak a titkos alkudozások. A császár két pontra szállítá le javaslatait, t. i. a forradalmi állapotban levő tartományok számára világi kormányzatot vagy azok bekebelezését Piemontba; ez utóbbi esetben Piemont a szent széknek három millió frank évi tributumot fizetne.

Tegnapai ígéretnkhöz képest közöljük ezennel szövegét a „Constitutionnel“ „Általános szavazás és európai közrend“ főiratu cikkének: „A nemzetek souverainitásának tanát, melynek kinyomata az általános szavazás — azon tant, melyet Franciaország hirdetett, és alapjaul

tevé saját intézményeinek, ma fölhozzák a császári politika ellen oly combinatiók javára, melyek ellen az érintett kormány semmiesetre sem szolgáltatott okot tiltakozni, de melyek mégis azon politika által tett sugallatokon kívül szövődnek. Franciaországnak tehát inkább áll érdekében, mint bármely más országnak, hogy az általa csupán a napoleoni dynastia megválasztásakor újból szentesített tant a tulbuzalom és becsavagyó viselkedetek, melyeket becsteltes szándékkal megzaboláznai és jó utra terelni igyekezett, ne compromittálják, sőt Európára irányult fenyegető állásba ne hozzák. Az általános szavazás a legdöntőbb mód, a népek befüggetlenségét megállapítani; de mihelyt állépi az az illető állam határait, azonnal legfőbb törekvése legyen, a többi nemzetek elismert jogaival kibékülni; a nemzeti souverainitás akkor szemben áll az európai népjoggal. Európa elismerte a császárságnak általános szavazás útján történt helyreállítását, mert itt tisztán belügy forgott föl; de mi lett volna a mi részünkről, vagy szomszédaink részéről a dolognak kimenetele, ha Franciaország, támaszkodva a nemzeti akaratra, valami annexiói mozgalomra, határait egyttal keleten vagy délen kiterjeszteni akarta volna? Mit mondtak a nagyhatalmak, midőn a brüsszeli congressus Nemours herceget megkínálta a belga koronával? Az általános szavazás átalakíthatja valamely államban a közhatalom alapját, kitélemit, de ahol a souverainitás hatásköre megszűnik és a nemzetközi jogé kezdődik: ott megszűnik minden hatása az általános szavazásnak. Legkevésbé lehet a francia politikára ez utóbbi által lerázhatalan társkötelezettséget róni oly eseményekért, melyek az ő tanácsaival ép oly kevésé hangzanak össze, mint az európai népjoggal.

Nagy figyelmet gerjeszt Párisban, hogy a „Revue des deux Mondes“ is pálcát tör a francia politika fölött a római kérdésben.

Párisban szoro-egya várják a római kormány em- lékiratának megjelenését; a megyefőnököknek már is meghagyatott, hogy annak közzétételét meg ne engedjék.

Az Olaszországra vonatkozó új Kékkönyvből. Emilitók tegnap, hogy a kékkönyv új okmányokkal lón kiegészítve. Ezekből azonban még most csak töredéket birunk, minthogy a f. hó 10-ki angol lapokat a legközelebbi alsóházi ülés referádája vette egészen igénybe. A „Times“-nak egy vezércikkéből közöljük ezen töredéket is. Russel lord ján. 15-kén Cowley lordhoz intézett sürgönyében jelenti, hogy semmi remény sincs a congressushoz, azon tant, hogy egy congressusnak feladata: a pápa tekintélyét Romagnában ismét helyreállítani, lehetlen összeegyeztetni azon tannal, hogy Közép-Olaszország népére nem lehet kormányt vagy államszerkezetet ráerőszakolni. — Ezen következtetésre alapítja az angol miniszter azon reményét, hogy a válság igen kedvező az angol és francia kormány közös politikájára, és erre támaszkodva teszi ő tudvalevő négy javaslatát, melyeket már többször közöltünk. Cowley lord ezen javaslatokat közlé Thouvenel ural. Cowley 27-kén már megkapta azokra a francia miniszter választát, mely általában beegyező volt. A negyedik és egyszersmind legfontosabb javaslati pontra nézve Thouvenel megjegyezte, hogy a császár személyesen méltányosnak és gyakorlatinak tartja ugyan azt, „hogy Közép-Olaszország jövődöbeli sorsa felett a nemzeti gyűlések határozzanak“, de ő becstelletbeli kötelezettségnek tartja, előbb Ausztriával egyezkedni a villafrancai békeelőzmények iránt. A császár tehát hajlandó volt, az angol javaslatokat elfogadni, és föltételezve, hogy ő azokat egyrésztől az osztrák udvarral, másrésztől Porosz- és Oroszországgal szemben, saját helyzetével összeegyeztethetné.

— Ján. 30-kán az osztrák udvar, mint tegnap közöltük,

biztosítá Russel lordot, „hogy a cs. kabinet nem szándékszik az olasz államok ügyeibe fegyverrel kezzel beavatkozni.“ Másrésztől a kékkönyvben érintve van, hogy az osztrák miniszter ígérete határozottan oda megy ki, hogy bármely körülmény is a közelebbi tíz év alatt, Ausztria jelenleg nem szándékszik határait átlépni.

Ezen új okmánygyűjtemény utolsó sűrűgönye febr. 24-kén kelt, és mint tegnap szintén közzétűnt, az olasz ügy jelen stadiumát így eseteli: „Thouvenel ur — írja Cowley lord Russel lordhoz — tegnap azt mondá nekem, hogy fogadtassanak bár el, vagy nem, ő felsége kormányának az olasz ügy rendezésére tett javaslatai, a kormány már ezen javaslatok tétele által is roppant szolgálatot tön az olasz ügynek, minthogy a cs. kormány ezáltal azon helyzetbe jött, hogy az osztrák kormány nyilatkozatokat válthatott és így loyális, becsületes módon szabadulhatott azon kötelezettségektől, melyeket részről teljesíteni lehetlen volt.

Angolország. London, márc. 4. Az alsóház mai ülésében Bonner a következő eseményt említé föl. A durhami esküszék előtt egy kath. lelkész, mint tauu megjelenvén, kérdezték tőle, ki kézbesíté neki azon lopott órárt, melyet a törvényszéknek át szolgáltatott? — A lelkész vonakodott felelni, nem akarván megsérteni a gyónástitok szentségét. A bíró megjegyzi, hogy nem azt kívánják tőle, fedezné föl a bűnös gyónását, csak azon egyént nevezze meg, a ki neki az órárt kézbesíté. A lelkész nem tágitott, mondván, hogy ha valaki meggyonja, hogy lopott, kénytelen egyuttal az elorzott tárgyat is visszaszolgáltatni, s így, ha ő (a lelkész) megnevezi azon egyént, ezáltal szűkségszerűleg megseríti a gyónástitok szentségét. A lelkész azonban ennek dacára a törvényszék iránti kötelesség ürügye alatt befogott. Mit mond hozzá a kormány? Sir J. C. Lewis odanyilatkozik, hogy a fűnforgó eseményt csak a hírlapokból tudja. — Egyébiránt csupán a vádlott vagy peresfél védője ment kötelességtől a törvényszék kérdéseire felelni, ha védené részéről titok forog föl; angol törvény szerént, papok és orvosok nem bírnak ily kiváltsággal; tehát egy tanu sem hozhatja föl törvényszék előtt érvelt a gyónástitok szentségét. Mint a zónok értesült, a lelkész Durhamban csak néhány percig volt bezárva. Sir Fitzroy Kelly megjegyzi, hogy a kincstári törvényszék döntvénye szerént, a gyónásban tett vallomások a törvényszék sorompói előtt nem bírnak kiváltsággal; örömmel hallja azonban, hogy a lelkész szabadon bocsátott.

London, márc. 11. A „Court Journal“ szerént, a királynő, e hónap 20-ka táján visszaváratik a fővárosba Osborneból. — Mint mondják, ő főlsége június végén a Rajnához és Berlinbe fog utazni két hétre. — Cobden a jövő hónap első hetében alkalmasint megérkezik Londonba.

London, márc. 14. (Parlamenti tárgyalás távirat után.) Az alsóház tegnapi ülésében Russel lord előterjeszti az Olaszországra vonatkozólag váltott leveleket. Ezek történeti átnezetét nyújtják az olasz válságnak s megbizonyítani törekednek azt, hogy az angol politika nem lendített Savoyának Franciaországba való bekebelezésén. Anglia javaslatokat tön az olasz ügyek megoldására és nem riad vissza ezen politika felelősségétől, sőt kért azt védelmezni. Palmerston lord megjegyzi, hogy midőn a bekebelezési terv a kormány tudomására jutott, akkor egy congressus volt kilátásba helyezve, melyen ezen ügy megvitandó volt volna. Anglia nem akart tehát különleges tárgyalásokat kezdeni. Miután a congressus megbukott, az angol kabinet a francia kormányval szemben ellenvetéseket tön a bekebelezés iránt. Egy európai szövetség alakulása Franciaország ellen, ébreszté föl ezen állam harcias szellemét. Franciaország hibát követett el a

bekebelezés által, minthogy határai biztosítvá és a bekebelezés által csak a többi hatalmak bizalmatlanságát támasztá föl maga ellen, mint hogy ezek nem tudják, hogy mennyire terjed a természetes határok helyreállítása. A bekebelezés azonban teljesen még nincs végrehajtva. Napoleon császár kijelenté, hogy Savoyát nem fogja bekebelezni Franciaországba a nagy hatalmak beegyezése nélkül; megtörténhetik tehát, hogy e terv dugába dől. — Whiteside kijelenti, hogy a kabinet Schweiz függetlenségét fölládozta magatartása által. Horsman azt véli, hogy a kormány meggátolhatta volna a bekebelezést szövetségkötések által. D'Israeli szemere lobbantja a kormányt, hogy az által könnyíti Savoya bekebelezését, mert támogatta Szardínia terjeszkedését. A kabinetnek a közép-olaszországi ügyek megoldására tett javaslatok alkalmával, Savoyáról is meg kellett volna emlékeznie. Kinglake és Fitzgerald is korholják a kormány eljárását. Russel lord megjegyzi, hogy az ellenzék nézetek eredménye nem volna egyéb, mint Olaszországban a korábbi állapotok helyreállítása. A vita elna poltatott.

Szerbfejedelemség. Belgrádból írják, hogy min-tán a szomszéd török tartományokban a szerb utlevelek a török hatóságok láttamozása nélkül nem érvényesek, Milos fejedelem is megtorlást rendelt, odantastiván a szerb hatóságokat, hogy a török utleveleket ellátott utasokat a határszéleken utasítsák vissza.

Legujabb.

— Turin, márc. 12. Fanti megint rendkívüli hitelt nyert. A Piemonte Reale nevű vétezesred, 2 íteg és 2 zászlóalj Genuába ment; egy gyalogezred követni fogja őket. —

— Genua, márc. 11. Az itt tresen horgonyzott hajók mind a Fekete-tengerre mentek, gabnával megrakodni. Az innen Novarába küldött csapatok elindulásuk előtti napon parancsot kaptak, ezredeket hadilábra állítani. A francia csapatok részére nem csak eleség-küldemények, hanem még új csapatok is érkeztek számára Livornóba parancs érkezett volna, francia csapatok számára katonai raktárakat tartani készen.

— London, márc. 14. A „Morning Post“-nak távirják Párisból, hogy Franciaország közelebb jegyzéket menesztend a hatalmakhoz, mely megfjéti Savoya és Nizza bekebelezésének okait. E jegyzék népszavazást ígér. (A márc. 13-ki parlamenti tárgyalást lásd „Anglia“ rovatában. Szerk.)

— Páris, márc. 12. Savoyában a szavazás nem fog külön egyes tartományok szerént történni, miut ezt Schweiz kívánta, hanem a tartományok mind közösen fognak szavazni. — Hírlik, hogy a francia megszálló sereg Lombardiában fog maradni.

— Páris, márc. 12. A Chambéryben megjelenő „Courrier des Alpes“ mai számában állítólag félhivatalos forrásból jelenti, hogy Savoya Franciaországba való bekebelezetése esetére nem fog szétosztatni, hanem két önálló megyét teend. A semmitő törvényszék Chambéryben marad.

TÁROGATÓ.

— A pesti március 15-iki eseményekről a hivatalos lap ezeket írja:

„Buda, márc. 15. Már tegnap este elterjedt a hír, hogy a tanuló ifjuság egy része mai napon demonstratív tényeket szándékozik elkövetni.